

analyzed. The algorithm of the translation segmentation of the text has been presented. The author's translation approaches of the text has been analyzed.

Tags: translation, translation text segmentation algorithm, translation units, scheme, phasing.

УДК 378:784

ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

БОДНАР О. М.

Мукачівський державний університет

У науковій статті проаналізовано та визначено поняття «компетентність».

Розглянуто різні погляди науковців на категорії «професійна компетентність» та «педагогічна компетентність» вчителя.

Доведено, що вокально-педагогічна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва є складовою професійної компетентності.

Представлено авторське визначення вокально-педагогічної компетентності майбутнього фахівця, як рівневу складову професіоналізму, яка охоплює особистісні характеристики, теоретичні знання та практичні здатності педагога.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, педагогічна компетентність, вокально-педагогічна компетентність.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Зміни, що відбуваються сьогодні практично в усіх сферах суспільного життя, істотно підвищують роль системи освіти та її відповідальність за забезпечення належної підготовки молоді до успішного життя й діяльності в складних умовах динамічно змінюваного суспільства. Це в першу чергу стосується вищої школи. Зокрема, перед новітньою мистецькою педагогікою виникла наукова проблема: розуміння сутності компетентності фахівців, як її формувати та розвивати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми переконливо свідчить про її актуальність, важливу теоретичну і практичну значущість. Окремі аспекти даної проблеми розглядалися вченими в рамках: теорії та методики професійної освіти (В. Андрущенко, В. Бондарь, Н. Гузій, О. Дубасенюк, І. Зязюн, А. Сергеев, Н. Нікандров, Є. Романов, А. Найн, Т. Климова та ін.); досліджень по формуванню окремих видів компетентностей (А. Белкін, Г. Коджаспирова, А. Маркова, І. Зимова, А. Хуторський, Дж. Равен, Е. Зеер і ін.), окремих компетентностей майбутнього вчителя музики (М. Михаськова, Н. Мурована, Є. Цюлюпа та ін.); формування вокальних компетентностей (А. Дмитрієв, В. Ємельянов, М. Микиша, В. Морозов, Р. Юссон, Ю. Юцевич). Результати зазначених досліджень сприяють узагальненню накопичених знань і досвіду з досліджуваної проблеми.

Мета статті – провести аналіз сутності та змісту поняття «вокально-педагогічна компетентність».

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки філософія відображає кризу призму укладених світоглядних концепцій досягнення різних галузей знань, а педагогіка залучає передові методи навчання та виховання – розглянемо сутність ключових понять даного дослідження – «компетентність» і «вокально-педагогічна компетентність», у філософському й педагогічному розрізі їх осмислення і трактування.

Аналіз довідникових-енциклопедичних джерел свідчить про те, що зміст поняття «компетентний» трактується у таких аспектах:

- той, що має достатні знання в якій-небудь галузі; з чимось добре обізнаний, який ґрунтується на знанні, кваліфікований;
- той, що має певні повноваження, повноправний, повновладний [1];
- той, що володіє компетенцією;
- обізнаний, авторитетний у певній галузі [10].

Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття компетентності як загальні, або ключові, уміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові уявлення, опори, або опорні знання. Компетентності, на думку експертів представників Ради Європи, передбачають: спроможність особистості сприймати й відповідати на індивідуальні та соціальні потреби; комплекс ставлень, цінностей, знань і навичок.

Таке визначення поняття компетентностей певним чином збігається з положеннями що висловлюють українські педагоги, однак представники європейської педагогіки насамперед виходять з особистісних і соціальних потреб, задоволенню яких мають сприяти компетентності.

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI)) поняття компетентності визначається як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу. При цьому поняття компетентності містить набір знань, навичок і відношень, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність або виконувати функції, що підлягають досягненню певних стандартів у галузі професії або виду діяльності. Для того щоб полегшити процес оцінювання компетентностей, Департамент пропонував виділити з цього поняття такі індикатори, як набуті знання, уміння, навички та навчальні досягнення.

Починаючи з 80-х років, **організація економічного співробітництва та розвитку** (ОЕСР) розпочала використовувати зібрані дані про освіту в різних країнах з позицій їх результативності та ефективності, що дало можливість визначити систему освітніх індикаторів. На думку експертів ОЕСР, створення умов для набуття необхідних компетентностей протягом усього життя сприятиме: продуктивності та конкурентоздатності на ринку праці; скороченню безробіття завдяки розвитку адаптивної та кваліфікованої робочої сили; розвиткові середовища для інноваційних перетворень в умовах глобальної конкуренції.

З метою певного поступу у визначенні вищезазначених понять у рамках Федерального статистичного департаменту Швейцарії та Національного центру освітньої статистики США й Канади у 1997 році було започатковано програму «Визначення та відбір компетентностей: теоретичні та концептуальні засади» зі скороченою назвою «DeSeCo» («Definition and Selection of Competencies»), яку започаткувала група експертів з різних галузей – освіти, праці, представників міжнародних, національних освітніх інституцій тощо. Експерти програми «DeSeCo» визначають поняття компетентності як здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних ставлень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань і вмінь, усього того, що можна мобілізувати для активної дії [11].

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSPI)), поняття «компетентність» визначається як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу [11, с.20].

Обмірковуючи філософський аспект трактування поняття «компетентність», Д.Єрмаков [3, с. 9-15] зауважував, що традиційна гносеологічна парадигма розділяє

людину та світ як суб'єкта та об'єкт. Відповідно до метафори Е. Фрома, «бути» – проживання взаємодії зі світом, коли людина зосереджується на змісті життя. Пошук нових рішень, отримання інноваційних освітніх результатів можливе у тому випадку, коли людина володіє (за власною сутністю, тобто онтологічно) здатністю до самозмін, якщо вона є таким же носієм закономірностей саморозвитку та самоздійснення, як і оточуючий світ. У цьому випадку людина і світ вже не протиставляються як розділені сутності (суб'єкт і об'єкт). Онтологічна сутність компетентності обумовлює таку взаємодію, при якій світ переживається як такий, що здатний задовольнити широкий спектр потреб і є значущим для людини, а людина відчуває, що володіє можливостями для освоєння та перетворення значущого для себе світу, що є метою та засобом розвитку. Тобто, компетентність виступає як змістова домінанта світу особистості.

Отже, компетентність є продуктом діяльності, але не прямо впливає з неї, а є наслідком самоорганізації та саморозвитку індивіда, синтезу когнітивного – предметно-практичного – особистісного досвіду. Це така форма існування знань, умінь, освіченості, яка зумовлює особистісну самореалізацію. Внаслідок цього, освіта, що приводить до формування компетентності, має забезпечувати максимальну затребуваність особистісного потенціалу [2, с. 140-146].

Серед багатьох трактувань компетентності, які різнобічно розкривають її сутність, заслуговує на увагу визначення Я. Сікори. На її думку, компетентність – це «не тільки професійні знання, навички і досвід у даній спеціальності, але й відношення до справи, визначені (позитивні) схильності, інтереси й прагнення, а також здатність ефективно використовувати знання й уміння, особистісні якості для забезпечення необхідного результату на конкретному робочому місці в даній обстановці» [9, с. 49].

Узагальнюючи трактування поняття «компетентність», зазначимо, що вона має складний, багатовимірний, характер, який характеризується наявністю різних рівнів узагальнення при її тлумаченні:

- компетентність – продукт діяльності, який не прямо впливає з нього, а є наслідком саморозвитку особистості, синтезу когнітивного, предметно-практичного та особистісного досвіду;

- компетентність – це форма існування знань, умінь, освіченості в цілому, яка зумовлює особистісну самореалізацію, знаходження свого місця у світі. Внаслідок цього, освіта, що приводить до формування компетентності, має забезпечувати максимальну затребуваність особистісного потенціалу;

- компетентність – цілісне особистісне утворення дозволяє людині встановлювати зв'язок між знаннями та конкретною ситуацією, визначати алгоритм дій для успішного вирішення проблеми.

Професійна компетентність – це базова характеристика діяльності спеціаліста; вона включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення.

А. Маркова [5, с. 34], розглядаючи професійну компетентність вирізняє такі її види: спеціальна (володіння власне професійною діяльністю на достатньо високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток); соціальна (володіння спільною (груповою, кооперативною) професійною діяльністю, співпрацею, а також прийнятими в певній професії прийомами професійного спілкування; соціальна відповідальність за результати своєї професійної праці); особистісна (володіння прийомами особистісного самовираження й саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості); індивідуальна (володіння прийомами саморегуляції і розвитку індивідуальності в рамках професії, готовність до професійного зростання, уміння організувати раціонально свою працю). Узагальнюючи

точку зору науковця можна констатувати, що сформованість зазначених нею видів компетентності, в першу чергу, означає зрілість людини в професійній діяльності, в професійному спілкуванні, в становленні особистості професіонала, його індивідуальності.

Професійно-педагогічна компетентність вчителя є складною багаторівневою стійкою структурою його психічних рис, що формується внаслідок інтеграції досвіду, теоретичних знань, практичних умінь, значущих для вчителя особистісних якостей і має окреслені суттєві ознаки (мобільність, гнучкість і критичність мислення).

Педагогічна компетентність – сукупність теоретичних знань, практичних умінь, навичок, ставлень, досвіду, особистісних якостей учителя, що дають змогу здійснювати пошукову, естетичну діяльність, самостійно здобувати нові знання, аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу, приймати рішення» [4].

«Педагогічна компетентність – це процес і результат творчої професійної діяльності, інтегрований показник особистісно-діяльнісної сутності вчителя, зумовлений рівнем реалізації його гуманістичної спрямованості» [8].

Як зазначено у Концепції педагогічної компетентності [4], метою формування педагогічної компетентності є забезпечення належної професійної підготовки випускника в умовах ступеневої освіти та його конкурентноздатності на ринку освітніх послуг, а **основними структурними елементами педагогічної компетентності є:** теоретичні педагогічні знання, практичні вміння, особистісні якості педагога.

Різні аспекти професійної компетентності вчителя музики у сфері мистецької освіти висвітлюються в наукових дослідженнях Л. Арчажнікової, А. Болгарського, О. Дем'янчука, В. Дряпіки, А. Душного, Л. Коваль, А. Козир, Л. Масол, О. Олексюк, Г. Падалки, А. Растригіної, О. Ростовського, Г. Ципіна, В. Черкасова, О. Щолокової та ін. *Компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва* науковці визначають як системну, інтегровану якість, що передбачає здатність особистості до усвідомлення музики як явища суспільного життя, засвоєння основних її закономірностей, стилів і жанрів до оволодіння засобами втілення художніх образів у виконавстві, до застосування музики в художньо-виховній роботі зі школярами [7].

З огляду на зазначені вище визначення зрозуміло, що вокально-педагогічна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва не може ґрунтуватися на одному з видів діяльності (вокальної чи педагогічної), а характеризується інтегрованістю й передбачає володіння інтерпретаційною творчістю (художньо-педагогічною в їх тісному взаємозв'язку), та вміннями створити атмосферу справжньої емпатійно-діалогової комунікації, залучаючи своїх вихованців до процесу взаємостворчості.

Вокально-педагогічна компетентність належить до спеціально-предметної компетентності професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Вона потребує : формування вокально-технічної основи звукоутворення; формування художньо-виконавських навичок на вміння; вміння інтерпретувати вокальний твір; вміння підбирати та працювати з художнім репертуаром; здійснювати естетичне виховання школярів засобами вокального мистецтва. Як зазначає Н. Науменко : «суть вокальної підготовки полягає не тільки в тому, щоб навчити майбутніх вчителів музики правильного співу, озброїти практичними вміннями і навичками, теоретичними знаннями, а й сформувати систему цінностей особистості, яка б сприймала і розуміла навколишній світ, творила прекрасне й реалізовувала себе у цьому світі, була зразком фахової компетентності в мистецьких і загальнокультурних питаннях» [6].

Отже, вокально-педагогічна компетентність майбутнього фахівця – рівнева складова професіоналізму, яка охоплює особистісні характеристики, теоретичні знання та практичні здатності педагога. У її структурі органічно взаємодіють: особистісний

розвиток, професійна підготовка, сформованість загальної, вокальної та педагогічної культури. Специфіка її зумовлюється метою і змістом музично-педагогічної діяльності навчальних закладів (загальноосвітня школа, школа мистецтв, музична школа тощо). Вона охоплює вокально-виконавські та методичні компоненти, які в комплексі забезпечують успіх музично-особистісного розвитку.

Висновки. Для розкриття сутності вокально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва ми звернулися до аналізу праць у галузі філософії, педагогіки, музикознавства, які розкривають семантику понять «компетентність», «педагогічна компетентність», «професійна компетентність». Будучи продуктом життєтворчої активності людини, вокально-педагогічна компетентність є не лише певним обсягом засвоєних вокально-теоретичних та методичних знань, вокально-виконавського та педагогічного досвіду, а й умінням актуалізувати їх у потрібний час і використати в процесі професійної діяльності.

Обраний нами напрям дослідження буде мати своє продовження, що полягатиме у розробленні та обґрунтуванні педагогічних умов формування вокально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і гол. ред. В.Т.Бусел. – Київ-Ірпінь : Перун, 2004. – 1440 с.
2. Драч І. І. Компетентнісний підхід у підготовці магістрантів з педагогіки вищої школи / І. І. Драч // Проблеми освіти : наук. зб. – К. : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, 2012. – Вип. 70. – Ч.1. – С. 140-146.
3. Ермаков Д.С. Компетентностный подход в образовании / Д. С. Ермаков // Педагогика. – 2011. – № 4. – С. 9-15
4. Концепція педагогічної компетентності / [Банашко Л.В., Севастьянова О.М., Кришук Б.С. Тафінцева С.І.] [Електронний ресурс] / Л.В. Банашко, О.М. Севастьянова, Б.С. Кришук, С.І.Тафінцева. – Режим доступу: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>
5. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 308 с.
6. Науменко Н. Вокальна компетенція – невід'ємна складова професійності майбутнього вчителя музики / Н.Науменко // Початкова школа. – 2014. – 2014. – № 1. – С.51-52.
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.
8. Петрікова Н.І. Професійна компетентність учителя – важлива складова якісної освіти [Електронний ресурс] / Н.І. Петрікова. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/administration/34011/
9. Сікора Я. Аналіз базових понять проблеми формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики // Актуальні проблеми професійно-педагогічної освіти та стратегії розвитку: Зб. наук. праць / За заг. ред. О.А. Дубасенюк, Л.В. Калініної, О.Є. Антонової. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2006. – С. 47-50
10. Словарь иностранных слов. – Изд. 12-е, стереотип. – М.: Рус.яз., 1985. – 608 с. // Ожегов С.И. Словарь русского языка / под ред. Чл.-корр. АН СССР Н.Ю. Шведовой. – Изд. 19-е, испр. – М.: Рус.яз., 1987. – 750 с.
11. Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики. – К. : «К. І.С.» – 2003. – 296 с.

АННОТАЦІЯ

ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ: ФИЛОСОФСКО-ПЕДАГОГІЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В научной статье проанализировано и определено понятие «компетентность». Рассмотрены различные взгляды ученых на категории «профессиональная компетентность» и «педагогическая компетентность» учителя. Доказано, что вокально-педагогическая компетентность будущего учителя музыкального искусства является неотъемлемой составляющей профессиональной компетентности. Представлено авторское определение вокально-педагогической компетентности будущего специалиста как уровневую составляющую профессионализма, которая охватывает личностные характеристики, теоретические знания и практические способности педагога.

Ключевые слова: компетентность, профессиональная компетентность, педагогическая компетентность, вокально-педагогическая компетентность.

SUMMARY

VOCAL-PEDAGOGICAL COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHER: THE PHILOSOPHICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT

It has been analyzed and defined the concept of "competence" in the scientific article. The different views of scientists on the categories "professional competence" and "pedagogical competence" of teachers have been considered. It has been proved that a vocal-pedagogical competence of the future teacher of music art is an integral part of professional competence. The author's definition of vocal-pedagogical competence of the future expert as tier component of professionalism, which encompasses personal characteristics, theoretical knowledge and practical ability of the teacher has been presented.

Key words: competence, professional competence, pedagogical competence, vocal and pedagogical competence.

УДК 802.0:37-5

COMMUNICATIVE ACTIVITIES IN TEACHING GRAMMAR

NATALIA TELYCHKO, ZHUZHANNA BOLOTAIEVA

The present paper focuses upon the importance of effective teaching grammar with developing conversational skills in a variety of communicative activities.

Key words: activities, communication, grammar, skills, effective techniques.

Urgency of the problem

The expectations of today's youth require original and challenging methods of teaching foreign languages. A major objective of current methodology is teaching conversational skills. Students' communicative competence depends on how efficiently all the language skills are developed. No speaking is possible without the knowledge of grammar, without the formation of the grammar mechanism. If a student has acquired such a mechanism, he can produce correct sentences in a foreign language.

By grammar one can mean adequate comprehension and correct usage of words in the act of communication, that is, the intuitive knowledge of the grammar of the language. Such grammar must be simple enough to be grasped and held by any learner.

Goal setting

One cannot say that this problem has been solved completely. Grammar is considered by many learners hard and boring but it shouldn't really be like that. Teachers can turn the grammar lessons into an enjoyable experience, being inventive and using their imagination. There may be a lot of activities which could introduce some liveliness in the grammar lessons. Some of them are of great interest and may be borrowed from Karin's ESL Party Land [6]. Some are taken also from our own practice of teaching English.

One of the most effective techniques of providing motivation in teaching grammar is the use of visual materials as a way of influencing the quality of classroom interaction and language use. Visual materials thus have the primary role of promoting and using communicative language. They may be:

- text-based materials designed for training and practicing any grammar item;
- task-based materials with a great variety of games, role plays and other task-based communicative activities in interactional formats;
- realia or «from-life» materials used at the lesson [5]. These might include